

İç Kontrol Standartları

Strateji Geliştirme Daire Başkanlığı
2024

İç kontrol; idarenin amaçlarına, belirlenmiş politikalara ve mevzuata uygun olarak faaliyetlerin;

- Etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde yürütülmesini,
- Varlık ve kaynakların korunmasını,
- Muhasebe kayıtlarının doğru ve tam olarak tutulmasını,
- Malî bilgi ve yönetim bilgisinin zamanında ve güvenilir olarak üretilmesini

sağlamak üzere idare tarafından oluşturulan organizasyon, yöntem ve süreçle iç denetimi kapsayan malî ve diğer kontroller bütünüdür.

5018 sayılı Kanun 55. madde

«TÜM SİSTEMLER MÜKEMMEL ŞEKİLDE İŞLİYOR OLSAYDI KONTROLLERE İHTİYAÇ DUYULMAZDI»

- Kamu gelir, gider, varlık ve yükümlülüklerinin etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde yönetilmesini,
 - Kamu idarelerinin kanunlara ve diğer düzenlemelere uygun olarak faaliyet göstermesini,
 - Her türlü malî karar ve işlemlerde usulsüzlük ve yolsuzluğun önlenmesini,
 - Karar oluşturmak ve izlemek için düzenli, zamanında ve güvenilir rapor ve bilgi edinilmesini,
- (Değişik: 22/12/2005-5436/10 md.)** Varlıkların kötüye kullanılması ve israfını önlemek ve kayıplara karşı korunmasını sağlamaktır.

5018 sayılı Kanun 56. madde

Kamu idarelerinin malî yönetim ve kontrol sistemleri; harcama birimleri, muhasebe ve malî hizmetler ile ön malî kontrol ve iç denetimden oluşur. **(Değişik birinci fıkra: 22/12/2005-5436/10 md.)**

Yeterli ve etkili bir kontrol sisteminin oluşturulabilmesi için;

- Mesleki değerlere ve dürüst yönetim anlayışına sahip olunması,
- Malî yetki ve sorumlulukların bilgili ve yeterli yöneticilerle personele verilmesi,
- Belirlenmiş standartlara uyulmasının sağlanması,
- Mevzuata aykırı faaliyetlerin önlenmesi ve kapsamlı bir yönetim anlayışı ile uygun bir çalışma ortamının ve saydamlığın sağlanması

bakımından ilgili idarelerin üst yöneticileri ile diğer yöneticileri tarafından görev, yetki ve sorumluluklar göz önünde bulundurulmak suretiyle gerekli önlemler alınır.

5018 sayılı Kanun 57. madde

- İç kontrol faaliyetleri idarenin yönetim sorumluluğu çerçevesinde yürütülür.
- İç kontrol faaliyet ve düzenlemelerinde öncelikle riskli alanlar dikkate alınır.
- İç kontrole ilişkin sorumluluk, işlem sürecinde yer alan bütün görevlileri kapsar.
- İç kontrol malî ve malî olmayan tüm işlemleri kapsar.
- İç kontrol sistemi yılda en az bir kez değerlendirilir ve alınması gereken önlemler belirlenir.
- İç kontrol düzenleme ve uygulamalarında mevzuata uygunluk, saydamlık, hesap verebilirlik ve ekonomiklik, etkinlik, etkililik gibi iyi malî yönetim ilkeleri esas alınır.

İç Kontrol ve Ön Mali Kontrole
İlişkin Usul ve Esaslar 6. Madde

- 5018 Sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu
- İç Kontrol ve Ön Mali Kontrole İlişkin Usul ve Esaslar
- Kamu İç Kontrol Standartları Tebliği
- Kamu İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planı Rehberi
- Kamu İç Kontrol Standartları Uyum Genelgesi
- Kamu İç Kontrol Rehberi
- Kamu İç Kontrol Sistemi İzleme ve Değerlendirme Rehberi

İç kontrol sistemi birbiri ile bağlantılı bileşenlerden oluşan bir piramit olarak tanımlamakta ve beş bileşenden oluşmaktadır. Bu bileşenler;

- Kontrol Ortamı
- Risk Değerlendirme
- Kontrol Faaliyetleri
- Bilgi ve İletişim
- İzleme

Kontrol ortamı, iç kontrolün diğer unsurlarına temel teşkil eden genel bir çerçeve olup, kişisel ve mesleki dürüstlük, yönetim ve personelin etik değerleri, iç kontrole yönelik destekleyici tutum, mesleki yeterlilik, organizasyonel yapı, insan kaynakları politikaları ve uygulamaları ile yönetim felsefesi ve iş yapma tarzına ilişkin hususları kapsar.

- Standart: 1. Etik Değerler ve Dürüstlük
- Standart: 2. Misyon, Organizasyon Yapısı ve Görevler
- Standart: 3. Personelin Yeterliliği ve Performansı
- Standart: 4. Yetki Devri

Risk değerlendirme, idarenin hedeflerinin gerçekleşmesini engelleyecek risklerin tanımlanması, analiz edilmesi ve gerekli önlemlerin belirlenmesi sürecidir.

- Standart: 5. Planlama ve Programlama
- Standart: 6. Risklerin Belirlenmesi ve Değerlendirilmesi

Kontrol faaliyetleri, idarenin hedeflerinin gerçekleştirilmesini sağlamak ve belirlenen riskleri yönetmek amacıyla oluşturulan politika ve prosedürlerdir.

- Standart: 7. Kontrol Stratejileri ve Yöntemleri
- Standart: 8. Prosedürlerin Belirlenmesi ve Belgelendirilmesi
- Standart: 9. Görevler Ayrılığı
- Standart: 10. Hiyerarşik Kontroller
- Standart: 11. Faaliyetlerin Sürekliliği
- Standart: 12. Bilgi Sistemleri Kontrolleri

Bilgi ve iletişim, gerekli bilginin ihtiyaç duyan kişi, personel ve yöneticiye belirli bir formatta ve ilgililerin iç kontrol ve diğer sorumluluklarını yerine getirmelerine imkan verecek bir zaman dilimi içinde iletilmesini sağlayacak bilgi, iletişim ve kayıt sistemini kapsar.

- Standart: 13. Bilgi ve İletişim
- Standart: 14. Raporlama
- Standart: 15. Kayıt ve Dosyalama Sistemi
- Standart: 16. Hata, Usulsüzlük ve Yolsuzlukların Bildirilmesi

İzleme, iç kontrol sisteminin kalitesini değerlendirmek üzere yürütülen tüm izleme faaliyetlerini kapsar.

- Standart: 17. İç Kontrolün Değerlendirilmesi
- Standart: 18. İç Denetim

İç kontrol sadece mali iş ve işlemleri kapsar. ❌

İç kontrol, sadece mali işlemleri kapsamamakta; idarenin stratejik amaçlarından, faaliyet ve süreçlerine kadar, hedeflerine ulaşmasını ve kaynak kullanımını etkileyen her şey iç kontrolün konusunu oluşturmaktadır. ✔️

İç kontrol bir kere kurulan ve uygulanan bir sistemdir. ❌

İç kontrol dinamik bir sistemdir; sürekli gözden geçirilmesi ve geliştirilmesi gerekir. ✔️

İç kontrol, kurumun ana faaliyetlerinin yerine getirilmesinde zaman kaybına neden olur. ❌

İç kontrol iş süreçlerinin “içine” yerleştirildiğinde ana faaliyetlerinin daha etkin gerçekleştirilmesinde yardımcı olur. İç kontrol süreçlerin bir parçası olarak tasarlanmalıdır. ✔️

İç kontrol ön mali kontrolden oluşur ve evrakların kontrolünden ibarettir. ❌

İç kontrol ön mali kontrolden ibaret değildir. Ön mali kontrol sadece mali karar ve işlemler üzerinde gerçekleştirilir. İç kontrol ise bir idarenin yürüttüğü faaliyet ve süreçleri de içerecek şekilde, idarenin bütünü kapsayan bir sistemdir. ✔️

İç kontrolün geliştirilmesi ve izlenilmesinden, iç ve dış denetim sorumludur. ❌

İç kontrol, yönetim ve çalışanlar tarafından sahiplenilmesi ve geliştirilmesi gereken bir süreçtir. ✔️

Kamu kurumlarının yapısı iç kontrolün uygulanmasının önünde bir engeldir. İç kontrol bürokrasi yaratır ve çalışanları oyalar. ❌

Bilgi, ilgi ve “sahiplik” eksikliği iç kontrolün uygulanmasının ve geliştirilmesinin önünde bir engeldir. Üst yönetimin sahiplenmesi özellikle önem taşımaktadır. ✔️

İç kontrol yeterince kuvvetli ise yolsuzluk olmayacağından ve mali tabloların doğruluğundan emin olabiliriz. İç kontrol ❌ akul ama kesin olmayan güvence verir.

İç kontrol ve Ön Mali Kontrole İlişkin Usul ve Esaslar Madde 8- (Değişik:RG-14/12/2022-32043)

Üst yöneticiler, idarede iç kontrol sisteminin oluşturulmasını sağlar, işleyişi izler ve gerekli tedbirleri alır.

Harcama yetkilileri görev ve yetki alanları çerçevesinde idari ve malî karar ve işlemlere ilişkin olarak iç kontrolün işleyişinden sorumludur. Harcama yetkilileri birimlerinde iç kontrol sistemini oluşturur, uygular, izler ve geliştirir.

Diğer yöneticiler ve personel, görev ve yetkileri çerçevesinde, iç kontrol sisteminin uygulanmasından sorumludur.

İdarelerin malî hizmetler birimi; harcama birimlerinde iç kontrol sisteminin oluşturulması ve standartlarının uygulanması ile geliştirilmesi çalışmalarını yönlendirir, koordine eder, uygulama sonuçlarını izler, değerlendirir, üst yöneticiye raporlar, eğitim ve rehberlik hizmeti verir ve ön malî kontrol faaliyetini yürütür.

Muhasebe yetkilileri, muhasebe kayıtlarının usulüne ve standartlara uygun, saydam ve erişilebilir şekilde tutulmasından sorumludur.

Üst yöneticiler, harcama yetkilileri ve diğer yöneticiler, mesleki değerlere ve dürüst yönetim anlayışına sahip olunmasından, malî yetki ve sorumlulukların bilgili ve yeterli yöneticilerle personele verilmesinden, belirlenmiş standartlara uyulmasının sağlanmasından, mevzuata aykırı faaliyetlerin önlenmesinden, kapsamlı bir yönetim anlayışıyla uygun bir çalışma ortamının ve saydamlığın sağlanmasından görev ve yetkileri çerçevesinde sorumludurlar.

İç Kontrol Merkezi Uyumlaştırma Birimi

Hazine ve Maliye Bakanlığı bünyesinde faaliyet gösteren İç Kontrol Merkezi Uyumlaştırma Birimi, kamu idarelerindeki iç kontrol uygulamalarını değerlendirme faaliyetlerini düzenli izleme ve yerinde değerlendirme olmak üzere iki şekilde yürütür.

Düzenli izleme, kamu idareleri tarafından mevzuat gereğince hazırlanarak gönderilen plan, rapor gibi dokümanların, diğer bilgi kaynakları ışığında gerçekleştirilen izleme ve değerlendirme faaliyetidir.

Yerinde değerlendirme kapsamında ise bakanlık tarafından görevlendirilen personel, kamu idaresinin yöneticileri ve çalışanları ile yapılan mülakatların yanı sıra idarenin iç kontrol uygulamalarına yönelik idare içinde değerlendirmeler yaparak izleme ve değerlendirme çalışmalarını yürütür.

Bu kapsamda iç kontrol ile ilgili çalışmalara tüm idare personelinin titizlikle uyması gerekmektedir.

TEŐEKKÖRLER

SAKARYA
UYGULAMALI BİLİMLER
ÜNİVERSİTESİ